

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Viera Stanková

Pracovné listy na krúžok MAGURANČEK, zameraného na regionálnu výchovu žiakov 1. - 4. roč. ZŠ

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Viera Stanková

Kontakt na autora UZ: Spojená škola, Štúrova 231/123,
Spišská Stará Ves – org. zl. ZŠ
vierka.stankova@centrum.sk

Názov: Pracovné listy na krúžok
MAGURANČEK zameraného na
regionálnu výchovu žiakov
1.-4.roč. ZŠ

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Anna Kromková

ISBN 978-80-565-0751-3

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

OBSAH :

V súčasnej pretechnizovanej dobe akoby sa vytrácalo dedičstvo našich otcov a starých otcov, ktorí si z pokolenia na pokolenie odovzdávali svoju kultúru, remeselnícku zručnosť i lásku k milovanej zemi. Bolo by neodpustiteľnou chybou zabudnúť na tieto poklady.

Preto som sa v mojej práci zamerala na tradičnú ľudovú kultúru, ktorá je zdrojom patriotizmu, vzdelanosti, zdrojom historického a národného povedomia.

Z bohatej ponuky dedičstva ľudovej kultúry som vybrala tieto témy:

Tradičná hmotná kultúra : *a) ľudové stavitel'stvo*

b) tradičné remeslá

c) kroje

d) výtvarné umenie – ornament

Tradičná nehmotná kultúra : *a) ľudová slovesnosť, nárečie*

b) ľudové rozprávky, piesne, tance, detské hry

c) ľudové tradície a zvyky

d) rituály a slávnostné udalosti.

Práca žiakov je motivovaná rozprávkou, preto žiakov zláka a ochotne sa podujmú riešiť jednotlivé úlohy. Na ich základe sa oboznámia s ľudovou architektúrou, bohatstvom ľudového ornamentu, spoznajú ľudové kroje, remeslá, ale aj zvyky a tradície, piesne, hry i nárečie nášho kraja.

PRACOVNÉ LISTY NA KRÚŽOK MAGURANČEK K REGIONÁLNEJ VÝCHOVE V ROČNÍKOCH 1. – 4. ZŠ

Život Ľudí v minulosti.

Upravená rozprávka Šťastenko zo Zamaguria:

- ❖ *Bolo to dávno, pradávno, žil v Zamagurí chudobný uhliar Jano so svojou ženou Aničkou. Každé ráno vstal, nachystal kópu dreva, zakryl ho a zapálil tak, aby pomaly tlelo – nie horelo- a tak z tej kopy dreva vypálil drevené uhlie.*

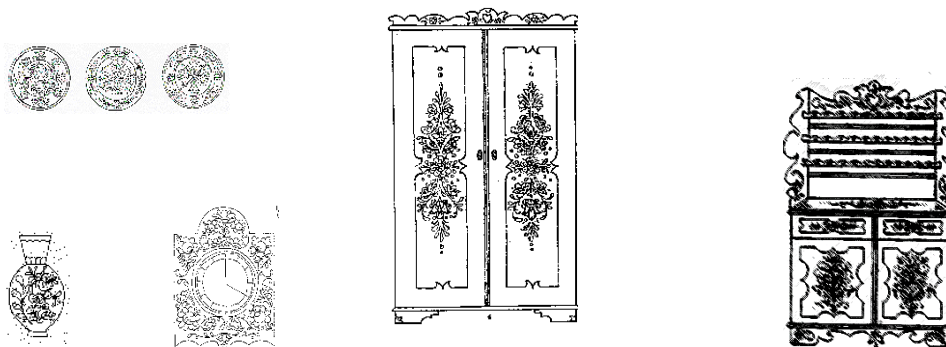
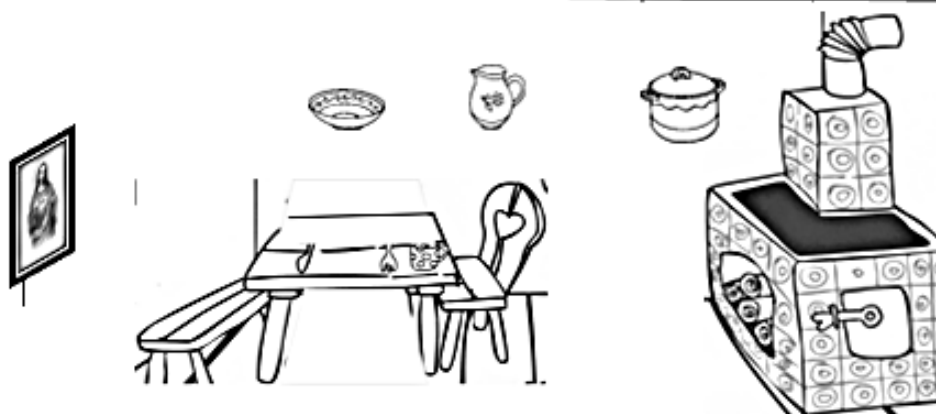
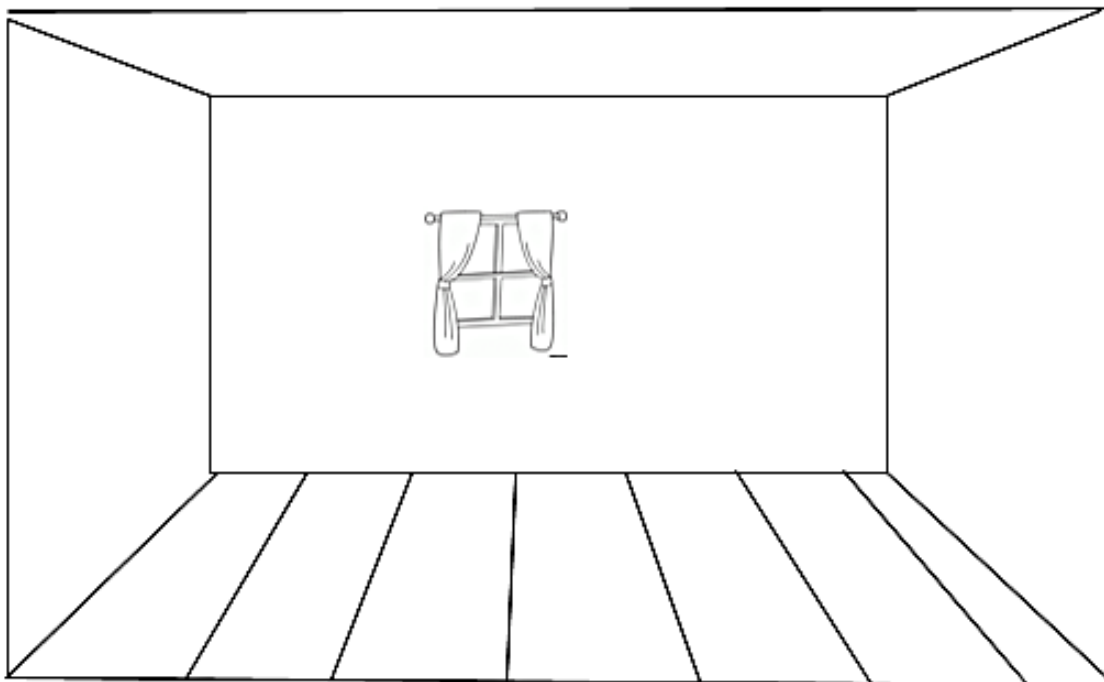

Veľa peňazí nezarobil, žili so ženou v chudobe. Bývali v malej skromne zariadenej chalúpke – stôl, lavica, posteľ a v kúte hlinená pec i trochu riadu na varenie. Skromný nábytok vyrobil sám Jano, ozdobil ho drevorezbami a tak bolo ich bývanie veľmi pekné a útulné:

1.1. Úloha: Vymaľuj a zariad' domček v ktorom bývali uhliar Jano so ženou Aničkou:

(vymaľuj a vystrihni nábytok a zariadenie a nalep ho do interiéru domčka)

- ❖ *Hoci tu bola bieda každodenným hosťom, veselá myseľ uhliara neopúšťala. Spieval si celý deň:*

*Ej, hory naše, hory,
 hej, lúky naše, lúky,
 ej, kto vás rozveselí,
 hej, keď nie my – gorali!*

*(Ej, góry nase, góry,
 hej lunky, nase lunky.
 ej, fto vos rozveseli,
 Hej, ked ñe my – guroli!)*

V rámečku je pieseň zapísaná v goralskom nárečí. Rozumeli ste všetkým slovám? Aké rozdiely ste si všimli medzi textami? Vypíšte niektoré dvojice slov:

Napr. *góry* – *hory* _____

1.2. Vyhľadajte v texte piesne slová, ktoré sa rýmujú:

_____ - _____
 _____ - _____

- ❖ *Veselá bola aj uhliarova žena Anička, aj keď mala práce celý deň veľa – ved’ v záhradke pestovala mrkvu, petržlen, hrach, fazuľu, kapustu, cesnak, cibuľu, zemiaky, cviklu a samozrejme aj veľa kvetov, aby bola záhradka užitočná, ale aj pekná.*

1.3 Pomôžte Aničke vysadiť do záhradky zeleninu a kvety :

vo vnútri sú urobené hriadky, ale chýba zelenina a kvety, dopíš do každej, čo by si tam zasadil! (prípadne aj dokresli)

- ❖ *Záhradka je vysadená, upravená, Anička môže pokračovať v každodennej práci – nakrmiť hydinu: húska, kačičky, sliepky i kohúta. Pri práci ju sleduje psík Zahraj, ktorý tiež dostane nejakú pochúťku.*

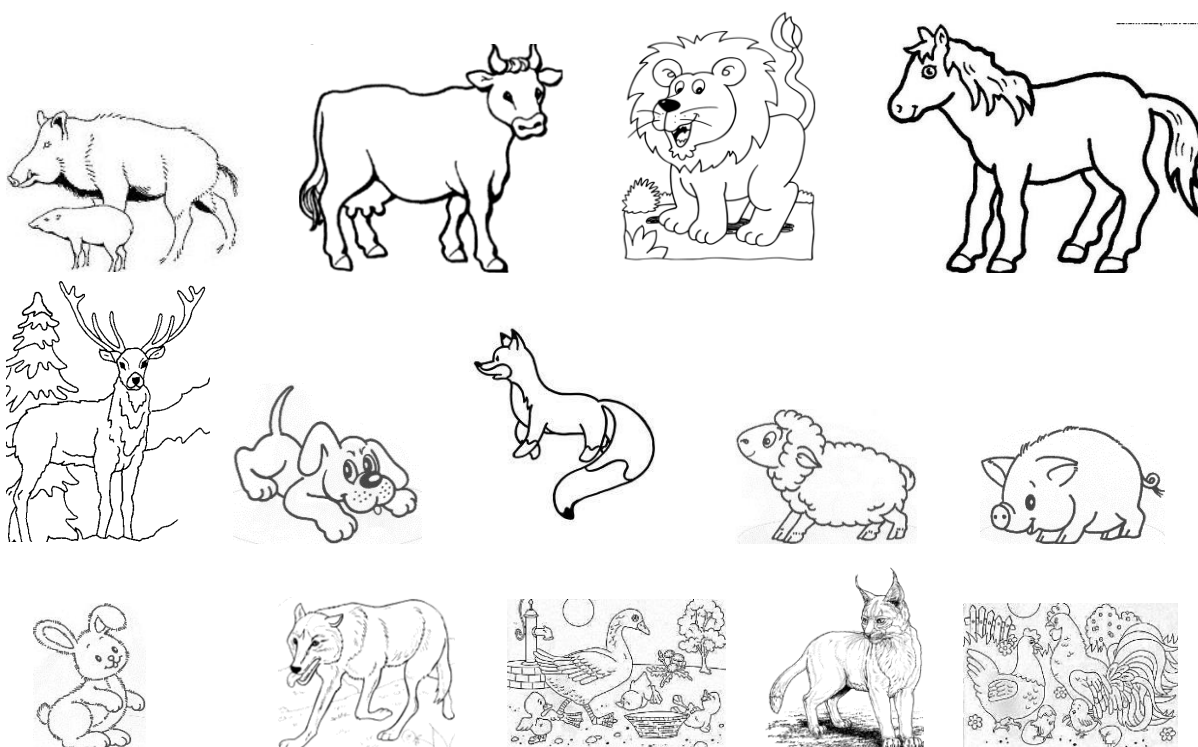
1.4 Čím by ste nakrmili :

psa : _____

sliepky : _____

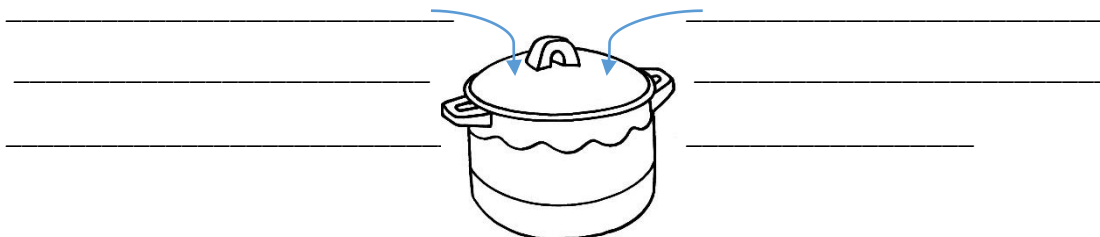
- ❖ *Smutne si Anička vzdychne na dvore pri prázdnom chlieviku a stajni. Keďže sú chudobní, nemôžu si zaobstarať ďalšie domáce zvieratá.*

1.5 Poznáš, ktoré zo zvierat na obrázku sú domáce zvieratá? Zakrúžkuj ich :

- ❖ *Keď je všetko urobené, Anička začne pripravovať mužovi obed. Niekedy navarí **džadky** – halušky z múky a zemiakov, alebo len skromné **zemiaky upečené v šupke** a **ochutené bryndzou**, inokedy zas **kašu z jačmenných krúpov**. Chudobní ľudia majú aj obed chudobný.*

1.6 Dnes uvarí polievku zo zeleniny, ktorá im rastie v záhradke : napíš, čo môže vhodiť do hrnca, aby polievku navarila: (pamätáte ešte, čo ste sadili do záhradky?)

Vyskúšajme si spoločne pripraviť jedlo, ktoré často varievali v Zamagurí :

Recept na klasické goralské jedlo – „Džadky“

Potrebujeme : zemiaky, múku hladkú a polohrubú, vodu, soľ, slaninku

Postup:

- Očistené a na väčšie kocky pokrúpané zemiaky dáme variť do osolenej vody.
- Údenú slaninu porežeme na malé kúsky a opražíme ju.
- Z uvarených zemiakov odlejeme asi 1/3 vody.
- Zemiaky zasypeme múkou a necháme ešte variť na miernom ohni, aby sa múka prevarila (asi 10-15 minút).
- Zemiaky odstavíme, zvyšnú vodu vylejeme (scedíme) a dobre popučíme, premiešame zemiaky s múkou, dosolíme a vypracujeme na hladké husté cesto.
- Z cesta odštipujeme malé kúsky, z ktorých robíme malé valčeky alebo guľky.
- Hotové džadky polejeme škvarkami a premiešame.
- Ak treba, tak dosolíme podľa chuti.

- ❖ *Najkrajšie sú v chudobnej chalúpke večery. Anička tká na krosnách plátno, jej muž vyrába z dreva hračky - koníkov, klepačky, vozíky, píšťalky :*

Je to práca veselá, no občas si Jano smutne vzdychne, lebo sami deti nemajú, a tak hračky aj plátno chodí predávať na trh do mesta, a za utržené peniaze kúpi trochu múky, slaninku... Ale ako rád by vyrobil kolísku pre synčeka, či dcérku a koľko hračiek by pre ne s láskou vyrezal.

Raz ráno si Jano naložil na chrbát krosná s plátnom a hračkami a vykročil na trh. Na trhu bolo živo. Gazdovia a gazdiné predávali rôzny tovar – hlinený riad: hrnce, taniere, džbány; tkané koberce, plachietky, súkno na nohavice a kabane; medovníky, stužky; klobásky i slaninku, prútené výrobky, košíky a veľa rôzneho tovaru, väčšinou to, čo gazdovia sami doma vyrobili.

Slováci sú veľmi šikovní, v minulosti sa zaoberali mnohými remeslami a tak si zarábali na živobytie. Remeslá môžeme rozdeliť takto:

- 1. Dopravní remeselníci** (kočíši, pltníci, povozníci,...)
- 2. Remeselníci pracujúci s drevom** (rezbári, truhlári, výrobcovia sudov,, nábytkári,...)
- 3. Remeselníci pracujúci s hlinou** (vyrábali riad, stavali kachľové i hlinené pece...)
- 4. Remeselníci pracujúci s kameňom** (kamenári)
- 5. Remeselníci pracujúci s kovom** (drotári, klampiari, mečiari, minciari, kováči...)
- 6. Remeselníci pracujúci s kožou** (kožušníci, opaskári, sedlári, šustri...)
- 7. Remeselníci spracúvajúci a vyrábajúci tkaniny a látky** (krajčíri, čipkári, pláteníci,...)
- 8. Remeselníci vyrábajúci a predávajúci alkoholické nápoje** (pivovarníci, vinári...)
- 9. Remeselníci vyrábajúci rôzne potraviny** (mlynári, pekári, cukrári, mäsiari...)
- 10. Remeselníci pracujúci s tlačou**
- 11. Remeselníci vyrábajúci umelecké a podobné predmety**
- 12. Rôzni stavební remeselníci**
- 13. Výrobcovia domácich potrieb** (hrebenári, olejníci, mydlári, kefári, sviečkári...)
- 14. Liečiteľia , obchodníci a iní drobní remeselníci.**

1.

pltníci

povozníci

kočiši

2.

kolesári

husliari

píšťalkári

vareškári

košíkári

korytári

výrobcovia sudov

rezbári, košíkári

3.

**hrnčiari
keramikári**

5.

kováci

drotári

7. tkáči

Uhliar sa rozosmial, žeby chudobný uhliar nevedel, čo má doma? Jednu drevenú chalupu, starú posteľ, pár hrncov, ženu a náradie na pálenie dreva.

-Či si zlý, alebo dobrý duch, už ma len vyveď z tohto lesa a to, o čom doma neviem, si príd' zobrať kedy chceš!

Len čo to dopovedal, našiel sa doma. Ako sa prekvapil, keď sa z postele ozval detský plač! Žena mu vraví:

-Pozri, aký krásny chlapec sa nám narodil. Na svet prišiel so všetkými zubami a ľudia vravia, že bude veľmi múdry, ale že ho skoro stratíme.

Len teraz sa uhliar rozpamätal na svoje slová v lese a rozplakal sa, že svoje dieťa predal za hrniec kapustnice.

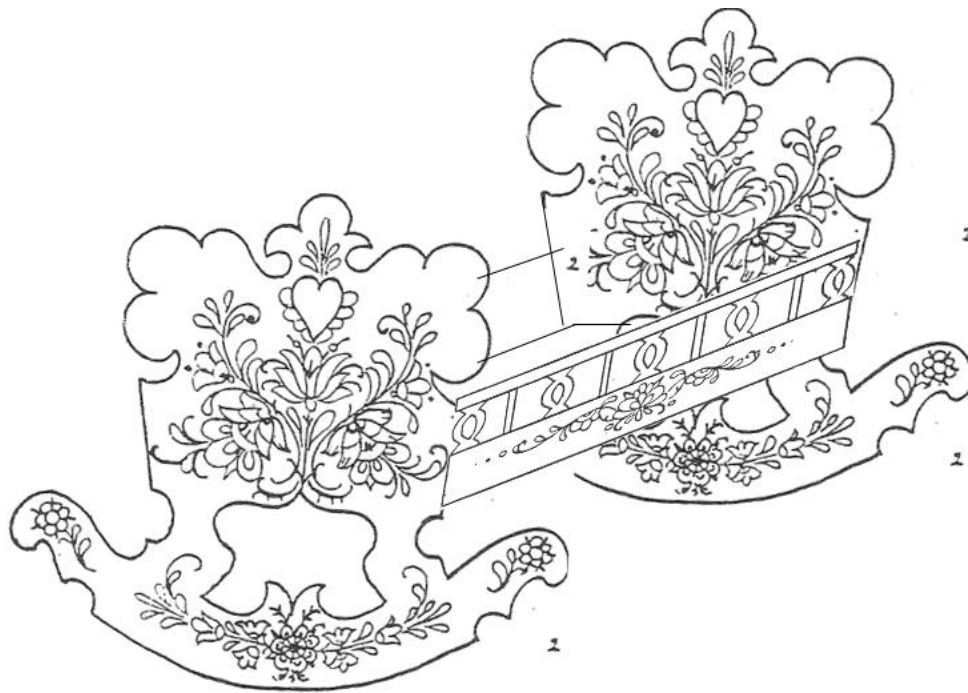
Na krst pozvali známych zblízka i zďaleka. Do perinky zavinuli dieťaťko i peniažtek, aby nebol chudobný, ako jeho rodičia, do kolísky vložili náradie, aby bol z neho šikovný remeselník. Keď ho krstní rodičia priniesli z kostola, položili ho pod stôl so slovami : "Odniesli sme pohana a doniesli kresťana." Každý malému chlapčekovi niečo podaroval, to peniažtek, či plátno na košielku, súkno, alebo hračku doma vlastnoručne urobenú.

Potom sa len začala hostina, krstní rodičia dieťaťku spievali :

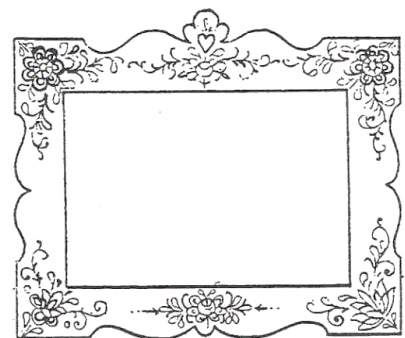
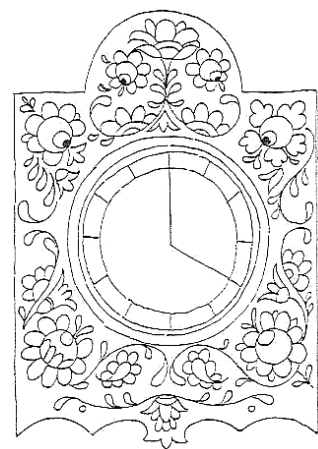
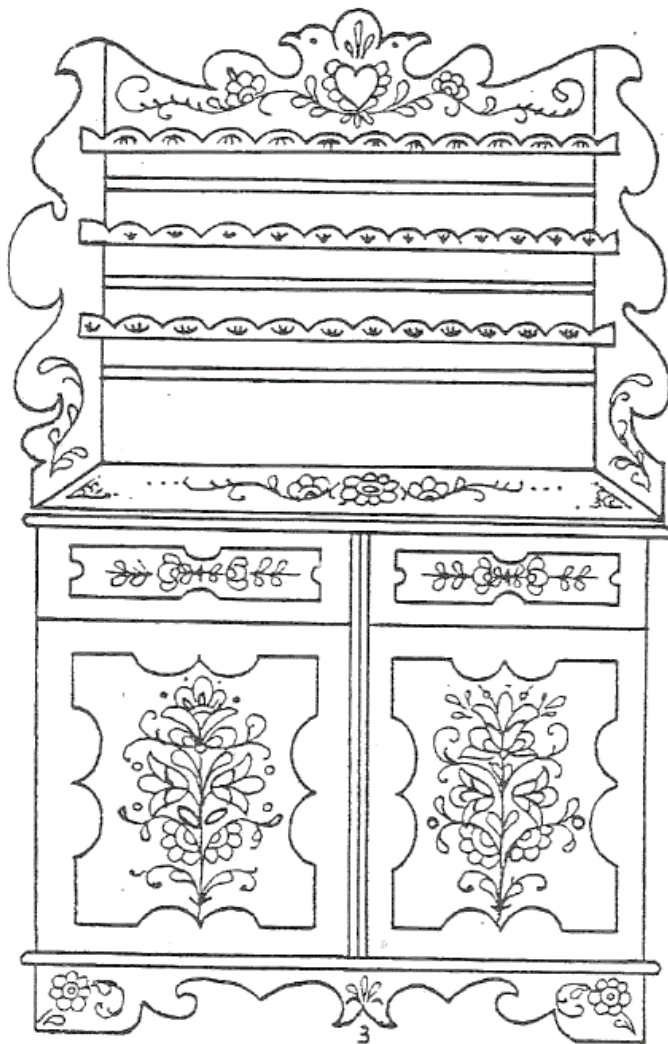
*Bodaj nos křesňocek vždy vesoly byval,
keď mu křesny ojčec na křčinaf zašpjuval.*

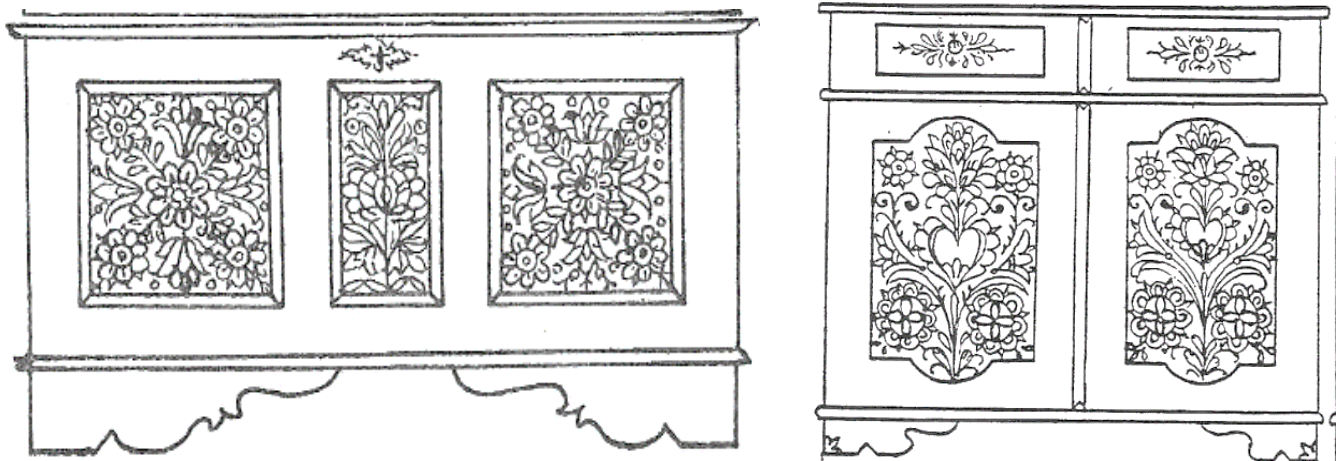
1.9 Skúste preložiť slová piesne do spisovnej slovenčiny : (křesňocek –krstniatko)

1.10 Každý priniesol chlapčekovi darček, pripoj sa aj ty a na kolíske, ktorú mu otec vystrúhal vymaľuj ornamenty.

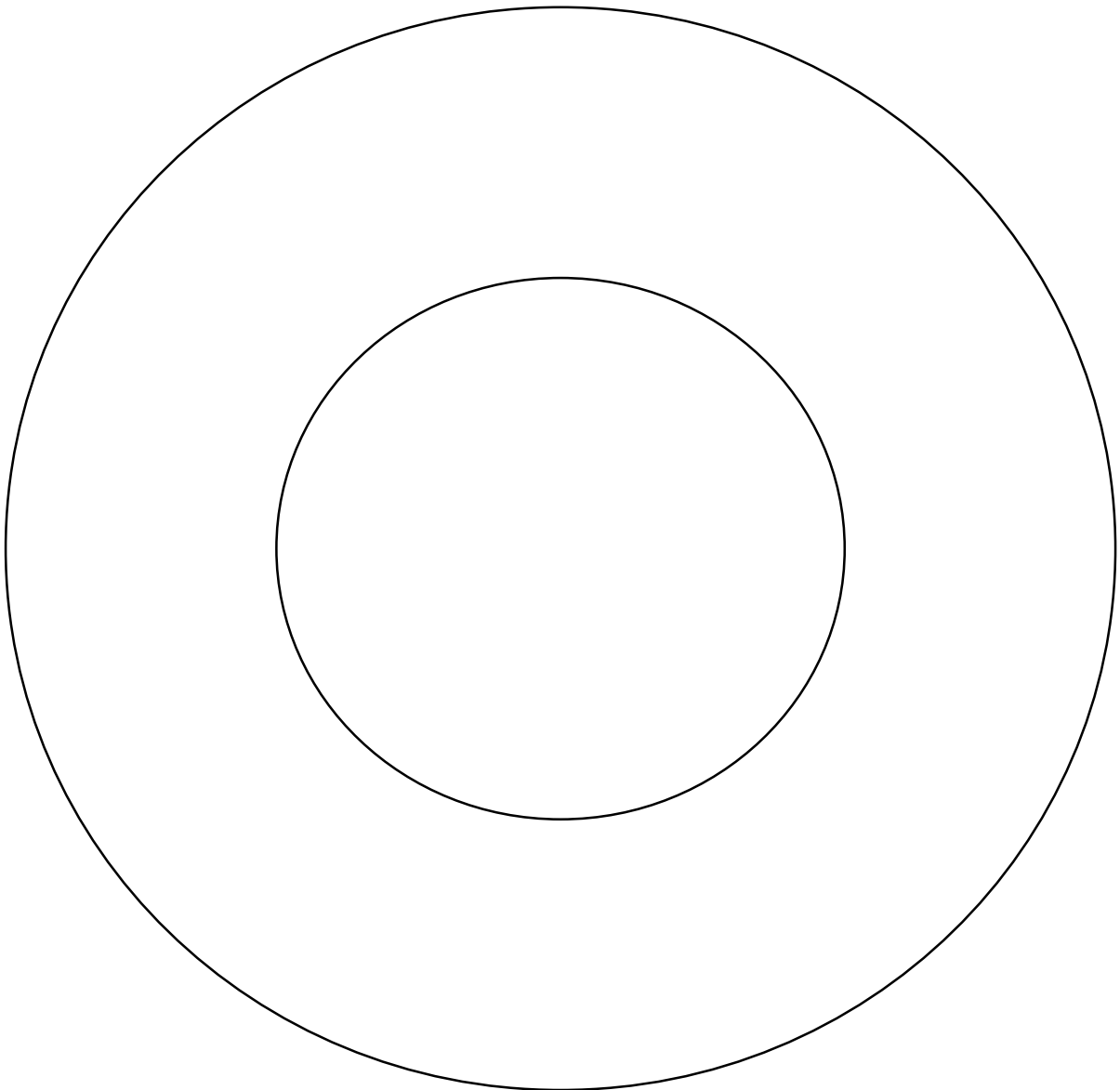
Chudobní ľudia mali svoj majetoček v úcte, vážili si každý jeden kúsok zariadenia, a aby bolo doma útulne a pekne, zdobili si skrine, posteje, kolísky, truhlice, rámy na obrazy i rámy okolo okien ornamentom, ktorý napodobňoval kvety, vtáky, ale doplnili ho aj srdiečkami, viničom, rôznymi ozdobami:

- **Môžete si vymalovať tieto ukážky, nezabudnite – základné farby, ktoré sa používali v minulosti :červená, zelená, žltá, modrá.**

1.11 Skúste si aj vy vyzdobit' tanier vlastným ornamentom :

- ❖ Chlapec bol nevidaný, po mesiaci začal rozprávať, po druhom chodiť. Rástol ako hribek po dobrom daždi. Bolo to veľmi veselé dieťa, rád sa hrával so svojimi rovesníkmi, najčastejšie na „Čičibabke“ –slepú babu. Deti zaviažu oči šatkou jednému z nich a pýtajú sa ho : Čičibabka na čom stojíš?
- Na klátiku.
 - Čo máš pod ním?
 - Kašu s mliekom.
 - Odkiaľ si?
 - Z mesta.
 - Čo chceš?

- Koláč z cesta.
- Akú chceš?
- Tlieskanú. (štípanú, tichú, smiešnu...)

Vtedy deti začnú tliekať, poštipkávať Čičibabku kým niekoho nechytí a nevymení sa s ním .

Najradšej však hrával „Na vyklepovane“ – dnes schovávačka, alebo žmúraná. Kto žmúril, počítal : „1,2,3,4 – už? – Ešte nie, ešte nie, ešte je baba v komíne!“ Keď už toho počítania mal dosť, zavolať : „ Idem. Kto nebude skrytý, bude vyklepaný!“ Deti mali radi túto hru, ale s chlapcom hrať nechceli, on totiž vždy všetkých musel našiel a to tak rýchlo, ako ani jedno dieťa.

Inokedy sa hrali „Na dupe“, jeden si sadol na stoličku medzi nohy si dal čiapku, alebo goralský klobúčik. Koho vybrali vyčítankou, musel sa predkloniť, hlavu vopchať do klobúka a ostatní ich obkolesili. Niektorí klepoli zohnutému po zadku a on musel hádať, kto to bol. Ak neuhádol, hra sa opakovala, ak uhádol sadol na stoličku a ten, ktorý ho capol po zadku sa musel predkloniť. Ešte veľa hier si deti vymysleli pri pasení husí a staršie deti pri pasení kráv. Mali na to celé leto, lebo do školy chodili iba v zime, v lete museli pomáhať doma na gazdovstve.

1.12 Prečítajte si niekoľko detských vyčítaniek :

Poslala mne babka, s Filipkem na jabka a Filipek popodlipek porosypal jabka.

*Jeden, dva, tři, kura patři. Jest tu taki mjyndzy nami, co vyskocul do povaly.
Jeden, dva, tři, bedžes bonkem ty!*

Ťažko sa vám to čítalo? To preto, že je to goralské nárečie, ale možno ste niečo pochopili, pre istotu tu máte preklad :

-Poslala ma babka, s Filipkom na jablká a Filipko popod lipku porozsýpal jablká.

*- Jeden, dva, tri, kura sa pozerá. Je tu taký medzi nami, čo vyskočil do povaly.
Jeden, dva, tri, budeš chytať ty!*

Napište nejakú vašu vyčítanku, v slovenskom jazyku :

❖ Lenže náš chlapec veľmi rýchlo rástol, a po piatich rokoch bol z neho rúči šuhaj a čas na detské hry pominul. Objavil , že má zvláštny dar, či schopnosti. Vždy, keď bol mesiac v splne, zvedel, kde je ukrytý poklad. Vtedy zavolať otca, vybrali sa do lesa a zrazu len chlapec zastal a povedal:

- Tu, tu kopte, otec, tu je poklad.

A naozaj, vždy tam poklad aj našli. Lepšie sa žilo uhliarovi Janovi i jeho žene, opravili si domček, kúpili hoviadka, ba i koníka, ale nespyšneli, to veru nie. Jano naďalej páčil uhlie a jeho žena pracovala možno ešte viac ako predtým. Boli to dobrí ľudia s dobrým srdcom, preto, vždy keď našli poklad, rozdelili ho spravodlivo všetkým, ktorí to potrebovali susedom, známym i menej známym, všetkým chudobným, no dobrým ľuďom..

-Je čas myslieť na ženbu, povedal jedno ráno uhliar svojmu synovi. Peniažky máš, chlap si rúči, mal by si si vlastnú rodinu založiť. Zájďeme na jarmok, kúpime ti pekné šaty a pôjdeme spolu na pytačky.

Chlapec súhlasil, veď už dávnejšie sa mu páčila jedna deva z dediny a zdá sa, že ani on jej nie je ľahostajný. Nuž vybrali sa na trh, nový kroj kúpiť.

V tých časoch ľudia nosili kroje. **Mužský kroj** pozostával z bielej, okolo goliera vyšívanéj košeľe z ľanového plátna. K tomu sa nosili portky-nohavice zo súkna, vpredu bohato vyšívané, až takmer po kolená, v lete vyšívaný lajbík a v zime serdok z ovčej kože s brmbolcami a široký súkenný kabát vpredu s peknou tepanou sponou z medi. Na nohách nosili kožené vybíjané krpce, v zime kapce zo súkna.

Serdok:

goralský klobúk s mušľami

portky :

Ženský kroj, to bola biela vyšivaná blúzka, lajbík – gorset ušitý z kašmíru alebo zamatu a bohato vyšivávaný niekedy aj flitrami ozdobený. K tomu široká kašmírová kvetovaná sukňa, pod ňou 2-3 biele zospodu vyšivávané spodničky. Na nohách takisto kožené krbce, v zime kapce. V zime serdok z ovčej kožušiny, pekne vyšivávané a namiesto kabáta štvorcovú vlnenú šatku preloženú na trojuholník – „odžyvacke“. Ozdobou boli červené korále.

- ❖ Uhliar so synom dobre pochodili na trhu, kúpili chlapcovi kroj, otcovi nový klobúk a mamke šatku, a veru ešte aj darček pre budúcu nevestu. Ako sa vracali spokojní domov, cestu si cez les skrátili, aby boli doma čím skôr. Ako idú, tak idú, cesta sa im pod nohami tratí, skrúca hlboko do lesa vedie. Začalo uhliarovi v hlave svitať – ej veru to už raz zažil. Nebolo mu všetko jedno, najmä, keď sa začalo stmievať a tma je v lese oveľa černejšia než pod holým nebom, či v dedine.

-Prišiel si si dlh splatiť? ozval sa im za chrbtami hlboký hlas.

Uhliar sa ešte väčšmi vyľakal ani na slovo sa nezmohol. Ozval sa však chlapec:

- Čo chceš od môjho otca? Aký dlh má u takej čiernej duše?

- Chcem telo a dušu, čo mi tvoj otec sľúbil.

- Na to nemáš právo! odvetil chlapec.

-Uhliar, povedz či mám právo! hovorí čierny.

Nešťastný otec vyrozprával synovi, čo sa mu v lese prihodilo i ako sľúbil dať „Čiernemu“ to, o čom doma nevie.

-A vtedy si sa nám narodil ty, syn môj, a o tom som ja nevedel. Smutne dodal.

-Aj tak na to nemáš právo, vraví syn čiernemu pánovi.

-Keď je tak, vyskúšam ťa. Aké meno ti dal otec?

-Nijaké, vraví chlapec.

-Tu máš grifeľ (kriedu) a tabuľku a napíš tvoje pravé meno!

Chlapec zobral tabuľku a napísal : ŠŤASTENKO .

-A teraz to zotri rukou! povedal čierny.

Chlapec tak urobil, vtom zahrmelo, zem sa zatriasla a čierny pán zmizol.

Šťastenko objal otca a povedal mu :

-Čierny pán viac po mňa nepríde, stratil nado mnou moc, dobre, že ste poklady delili chudobným a neulakomili ste sa na zlato, tým ste ma vyslobodili a odteraz už budeme žiť bez strachu. Len moja čarovná moc hľadať poklady sa stratila, zobral mi ju čierny pán, keď som zotrel svoje meno z tabuľky, viac nikdy poklad nenájdem.

Uhliarovi akoby bol kameň zo srdca odpadol, rýchlo vykročili sa synom domov a cesta sa im rýchlo ubiehala.

Doma už netrpezlivo na nich Anička čakala, večera už pomaly vychladla a boli to výborné bryndzové halušky, už sa aj začínala báť, kdeže sú tak dlho, veď trhy už dávno skončili a do mesta to zase nie je až tak ďaleko.

Veľmi sa potešila, keď ich konečne unavených, no veselých privítala doma a keď jej vyrozprávali, kde a prečo sa zdržali, to len nastalo v domčeku veselie!

Hneď na druhý deň ráno sa uhliar Jano, Šťastenko a jeho krstný otec vybrali do dediny na pytačky. Dievčinu pekne vypýtali, s rodičmi dievčať a sa dohodli na svadbe a od dievčiny dostal Šťastenko vyšívajú šatôčku v ktorej boli zakrútené peniažky – „zadavek“.

Svadba bola veselá, už skoro ráno obchádzali družbovia rodiny v dedine a pozývali všetkých na svadbu. Keď sa celá dedina vyobliekala do sviatočného kroja, svadba mohla začať. Veselie trvalo tri dni a mladý pár sa spolu s družbami a družičkami zabávali, až troje krbce v tanci zodrali.

Svadby boli voľakedy veľkou udalosťou v dedine. Zavčasu ráno, v deň svadby, obchádzali družbovia rodiny príbuzných a pozývali ich na veselie. Neskôr družbovia a družičky doprevádzali mladého pána na ceste pre nevestu a potom do kostola.

Pred odchodom do kostola mladý pár odprosival rodičov, bratov i sestry i celú svadobnú družinu.

Po obrade v kostole začalo veselie. Pred polnocou sa zhromaždili „cepjarky“, staršie ženy z rodiny, ktoré mali za úlohu odobrať neveste partu – ozdobu hlavy – a namiesto nej nasadili mladej neveste čepiec, ktorý potom nosila pod šatkou až do smrti.

(vymaľujte si kroje na obr.)

Život na dedine bol po celý rok popretkávaný viacerými zvykmi :

Na jar to bolo **vynášanie smrtky** – na smrtnú nedeľu pred Veľkou nocou chodili dievčatá po dedine so smrtkou, ktorú mali na žrdke prikrytú plachtou a spievali. Chodili z domu do domu a kde im dali nejakú výslužku, tam im smrtku spod plachty ukázali.

Veľká noc – na Veľký piatok sa vyviazali zvony a chlapci chodili po dedine a klepaním oznamovali čas zvonenia.

Na veľkonočný pondelok zas chodili po dedine a polievali dievčatá vodou zo studne.

Máje – mládenec, ktorému sa páčilo nejaké dievča pozval kamarátov a išiel mu postaviť máj. Spievajúc a s harmonikou zastali pred domom dievčaťa, na štít domu pribili malý smriečok ozdobený stužkami a dievča ich za odmenu pohostilo.

Odpust – hody sú spojené s kresťanským sviatkom, v každom dome sa pripravila malá hostina, pozvala sa na ňu rodina, alebo dobrí známi z okolia.

Páračky a priadky – v zimnom období, keď boli dlhé večery, schádzali sa ženy v jednom dome na páračkách – trhaní husieho peria, ktorým sa plnili vankúše a periny; a na priadkach, kde sa priadli nite z ľanu. Boli to aj príležitosti na stretávanie sa dospelých aj mládeže, vystrájanie rôznych žartíkov, ale aj rozprávanie rozprávok a rôznych príbehov, často aj strašidelných.

Lucia – chlapci chodili po dedine a vystrájali dievčatám rôzne huncútstva. Dievčatá zase po večeroch čarovali.

Na Ondreja – sa lialo roztavené olovo cez kľúčovú dierku do studenej vody, podľa toho, čo sa odlialo, veštila sa budúcnosť.

Vianoce – na Vianoce chodili po dedine Betlehemci, v každom dome odohrali krátke predstavenie o narodení Ježiša.

Nový rok – väčšinou deti chodili vinšovať nový rok svojim príbuzným, krstní rodičia obdarovali svoje krstňatá nejakým drobným darčekom – „novým ľatkom“ (novým rôčkom).

Zdroje :

Knihy :

Šťastenko, rozprávky zo Zamaguria, V. Majerik, P. Glocko, vydavateľstvo Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež, n. p. Bratislava, v roku 1983, 66-098-83, str. 45 – 48

Pamjyntaj goraľu, goralské piesne z Hladovky a Suchej Hory, spracoval M. Jurči, Tlačiareň Kubík, Námestovo, 1996, ISBN 80-85666-09-X

Čaro ornamentu, M. Kostelničáková, vydavateľstvo Matica slovenská, 2008, ISBN 987-80-7090-878-5

Internet :

<https://www.google.sk/search?q=omalovanky>

<http://www.zshladovka.edu.sk/old/html/kroj.htm>

<http://www.vaserecepty.sk/index.php/hlavne-jedla/mucnehlavnejedla/375-zemiakovedžadky>

<http://www.remesla.lawit.sk/index.php?lang=sk&page=remeslapopisremeselnici>